مجلهٔ طب سنّتی اسلام و ایران، سال سیزدهم، شمارهٔ چهارم، زمستان ۱۴۰۱
مقاله اصیل پژوهشی

تحلیل کتاب‌سنجی و مصورسازی مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰

محمدکریم صابری[الف]، علی اوچی[ب]، محمود خدادوست[ج]، سید عابدین حسینی آهنگری[د*]، محمدرضا امیری[د]، حسین وکیلی مفرد[د]

[الف]گروه پرستاری، دانشکدهٔ پرستاری شیروان، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
[ب]کمیتهٔ پژوهشی دانشجویی، دانشکدهٔ مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
[ج]گروه طب سنتی، دانشکدهٔ طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
[د]گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکدهٔ پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

چکیده

سابقه و هدف: این مطالعه با هدف تحلیل کتاب‌سنجی و مصورسازی مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰ انجام شده است.

مواد و روش‌ها: مطالعهٔ حاضر، توصیفی و از نوع کتاب‌سنجی است. جامعهٔ مورد مطالعه را ۵۴۶ مقاله از ۴۸ شماره و ۴ ویژه‌نامهٔ مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از ابتدای شکل‌گیری مجله (۱۳۸۹) تا پایان سال ۱۴۰۰ تشکیل می‌دهد. به‌منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز از وب‌سایت مجله و پایگاه اسکوپوس استفاده شد. اطلاعات کتابشناختی و استنادی تمام مقالات استخراج و تحت فرمت CSV ذخیره شد. برای مصورسازی نیز مشخصات تمامی مقالات در قالب فایل ris دانلود و ذخیره شد. بعد از جمع‌آوری داده‌ها از نرم‌افزار اکسل برای انجام تحلیل‌های توصیفی و VOSviewer برای مصورسازی داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: روند انتشار و استنادات مجله ابتدا صعودی و سپس نزولی است به‌طوری‌که تعداد مقالات مجله از سال ۱۳۸۹ تا سال ۱۳۹۵ صعودی و سپس نزولی است. روند استنادهای دریافتی نیز از سال ۲۰۱۰ تا سال ۲۰۱۲ صعودی بوده و پس از آن نزولی و یکنواخت بوده است. مقالهٔ علیرضا قنادی با عنوان «ضرورت، اهمیت و کاربردهای دانش طب سنّتی اقوام مختلف» با ۱۲ استناد، پراستنادترین مقالهٔ در اسکوپوس بود. محمدرضا شمس اردکانی با انتشار ۳۶ مقاله پرتولیدترین نویسنده است و میثم شیرزاد با ۱۵۳ پیوند، دارای بیشترین هم‌تألیفی است. اکثر نویسندگان برتر از دانشگاه علوم پزشکی تهران و اصفهان هستند. کلیدواژه‌های طب سنتی با ۷۴ رخداد، طب سنتی ایرانی با ۴۶ رخداد و طب ایرانی با ۴۵ رخداد به‌ترتیب سه کلیدواژهٔ پربسامد در مجله هستند.

نتیجه‌گیری: این مطالعه یک تحلیل کتاب‌سنجی و تحلیل استنادی از تمام مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰ ارائه کرده است. یافته‌های این مطالعه می‌تواند برای مخاطبان و مسئولان مجله مانند یک نقشهٔ راه باشد و به آنها در ادامهٔ مسیر کمک کند.

تاریخ دریافت: آبان ۱۴۰۱
تاریخ پذیرش: آذر ۱۴۰۱

کلیدواژه‌ها: تحلیل، کتاب‌سنجی، مصورسازی داده‌ها، طب ایرانی

مقدمه:

مجلات علمی از نخستین منابعی هستند که پیشرفت‌های علمی را منعکس می‌کنند (۱) و یکی از محمل‌هایی هستند که با توجه به داشتن خاصیت روزآمدی، مورد استفادهٔ روزافزون و مداوم پژوهشگران قرار می‌گیرند (۲). مجلات نمایانگر دستاوردهای جامعهٔ علمی در ابعاد منطقه‌ای، ملی و جهانی هستند که نموداری از حیات علمی هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. با توجه به اهمیت اطلاعات در تصمیم‌گیری به‌موقع و ارائهٔ برنامهٔ مناسب، استفاده و انتقال اطلاعات در راستای دستیابی به نیازهای قانونی، حرفه‌ای و ادارهٔ ثبت اطلاعات به‌منظور مراقبت‌های سلامت مورد استفاده قرار می‌گیرند. دسترسی سریع به اطلاعت معتبر، موثق و روزآمد برای اخذ تصمیمات، غیرقابل‌انکار است (۳). یکی از راه‌هایی که به رشد و توسعهٔ علمی هرچه بیشتر در کشور و مشخص‌شدن هویت یک رشته و نهایتاً کاربرد متعدد نتایج حاصل از پژوهش‌ها کمک می‌کند، نشریه‌های تخصصی و انتشار نتایج حاصل در قالب مقالات است (۴) که انسجام و وحدت نویسندگان و موضوعات یک حوزهٔ پژوهشی را نشان می‌دهد (۵). درواقع

* فرد مسئول مکاتبات: A.hosseyni@umsha.ac.ir

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

مجلات علمی و تخصصی به ایفای دو کارکرد مهم تولید علم و ارتباط علمی می‌پردازند و به‌دلیل توجه به مسائل روزآمد و تولید دانش از ویژگی خاصی در مقام سنجش با سایر موارد نوشتاری برخوردار هستند که لازمهٔ تداوم چنین کارکردهایی، ارزیابی و سنجش کارکرد مجلات است (۶). سنجش انتشارات علمی در قالب داده‌های عددی، شاخص‌های کتاب‌سنجی نامیده می‌شوند. این شاخص‌ها در دهه‌های گذشته به ابزاری استاندارد برای مدیریت تحقیق و سیاست‌گذاری علمی تبدیل شده‌اند. این روش‌ها در درجهٔ اول کمّی هستند، اما در بیان ویژگی‌های کیفی مطالعات پژوهشی هم کاربرد دارند (۷). به بیان دیگر، کتاب‌سنجی به‌عنوان یکی از رایج‌ترین ابزارها برای ارزیابی فعالیت‌های علمی (۸)، روشی برای تجزیه‌وتحلیل کمّی ادبیات علمی است. این بخش از دانش علم‌سنجی، برای تعیین کمیت تأثیر ژورنال‌ها در علوم پزشکی بسیار مورد استفاده قرار گرفته است (۹، ۱۰).

این روش در کتابداری و اطلاع‌رسانی بسیار رایج است و ریشه در سال ۱۸۹۰ م دارد (۱۱). مطالعات کتاب‌سنجی به دو حوزهٔ کلی تقسیم می‌شود: حوزهٔ توصیفی که به بررسی و شمارش میزان سهم کشورها، نویسندگان و مجلات از انتشارات و بررسی سال‌های انتشار و حوزه‌های علمی در متون می‌پردازد. حوزهٔ دوم مطالعات کتاب‌سنجی ارزیابانه است که تلاش می‌کند با به‌کارگیری تحلیل استنادی، میزان استفاده از متون (ارزیابی تأثیر آن (۱۲)) را مطالعه کند. به‌واسطهٔ انجام مطالعات استنادی می‌توان از میزان استنادات به تولیدات علمی مجلات در سایر بروندادهای پژوهشی مطلع شد و در پی آن پراستنادترین تولیدات را شناسایی کرد (۱۳). با فرض این‌که هر استناد به‌منزلهٔ یک بار استفاده از مدارک استنادشده است، می‌خواهد بگوید که در یک حوزهٔ علمی و در مدت‌زمان معین بیشترین مقالات استنادشده کدام‌ها هستند؟ و همچنین بیشترین مقالات که به یکدیگر استناد کرده‌اند، مرتبط‌ترین مقالات هستند (۱۶-۱۴).

پریچارد هدف کتاب‌سنجی را روشن‌کردن فرایند ارتباطات مکتوب می‌داند. طبیعت و روند توسعهٔ یک رشته علمی را می‌توان به‌وسیلهٔ شمارش و انجام تحلیل‌های مختلف بر ارتباطات مکتوب یا متون آن رشته مشخص کرد (۱۷).

بورگمن معتقد است به‌وسیلهٔ کتاب‌سنجی می‌توان ارتباطات دانش‌پژوهان را با استفاده از یکی از سه متغیر نظریِ تولیدکنندگان ارتباطات، حاصل ارتباطات (مدارک) و مفاهیم ارتباطات مطالعه کرد (۱۸). نیکلاس و ریچی مطالعات کتاب‌سنجی را به دو گروه تقسیم می‌کنند: گروه اول مطالعات توصیفی است که به بررسی ویژگی‌ها و مشخصات متون یک حوزه می‌پردازد و گروه دوم مطالعات رفتاری است که گاهی به آن مطالعات استنادی گفته می‌شود، اما محدود به آنها نیست. مطالعات رفتاری به بررسی رابطهٔ میان متون می‌پردازد (۱۹).

ارزشیابی‌های کتاب‌سنجی به دستیابی به حجم عظیمی از اطلاعات در زمینه‌های مختلف تولید علم منجر می‌شود (۲۰). مقالات انتشاریافته نقش مهمی در ارزیابی فعالیت علمی کشورها دارد و از این مطالعات می‌توان به‌عنوان ابزاری مهم برای اندازه‌گیری برونداد علمی اشخاص، سازمان‌ها و کشورها استفاده کرد. مطالعات کتاب‌سنجی این کار را از طریق بررسی حجم مطالعات، ضریب تأثیر آنها، میزان ارجاعات به مقاله، نویسندگان شاخص، آنالیز الگوی جئوگرافی مقالات و ... انجام می‌دهند (۲۱، ۲۲). بررسی تولیدات علمی و اثرگذاری از طریق مطالعات کتاب‌سنجی دیدی روشن در مورد وضعیت و جایگاه آن حیطه از علم فراهم می‌آورد و نقش مهمی در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری‌های آینده ایفا می‌کند (۲۳).

از اطلاعات به‌دست‌آمده از طریق روش کتاب‌سنجی می‌توان برای ترسیم نقشهٔ علمی استفاده کرد. نقشهٔ علم ابزاری برای ایجاد ترکیبی از طبقه‌بندی و تجسم است که روابط بین علوم مختلف را از دیدگاه‌های مختلف نمایش می‌دهد (۲۴) و امکان تحلیل، مسیریابی و نمایش دانش را فراهم می‌آورد. علاوه بر آن این حوزه برای سهولت‌بخشیدن دسترسی به اطلاعات، آشکارسازی ساختار دانش (۲۵)، ترسیم مسیرهای تکاملی نوآوری علمی (۲۶) و کمک به جست‌وجوگران دانش برای سازمان‌دهی نتایج موفقیت‌آمیز (۲۵) و رسیدن به آن در حرکت است (۲۷). در نقشه‌های علم، حوزه‌های موضوعی که با هم ارتباط بیشتری دارند در فاصلهٔ نزدیک‌تری نسبت به هم و حوزه‌هایی که ارتباط کمتری دارند در فاصلهٔ دورتر نسبت به هم نمایش داده می‌شوند (۲۸، ۲۹).

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

بررسی پیشینه‌های پژوهشی نشان می‌دهد که تحلیل هم‌رخدادی واژگانی روش مناسبی برای ترسیم ساختار علم و ترسیم نقشه‌های موضوعی است. در حوزه‌های مختلف از این روش برای خوشه‌بندی زمینه‌های موضوعی اصلی و ترسیم نقشه‌های علمی استفاده شده است (۱، ۳۰). در کتاب‌سنجی رایج‌ترین شیوه برای سنجش میزان انتشارات علمی، بررسی نمایه‌نامه‌ها و چکیده‌نامه‌های بین‌المللی است. در این راستا پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس به‌عنوان یکی از پویاترین و رایج‌ترین پایگاه‌های موجود استفاده شد و این پایگاه می‌تواند در ارزیابی و تحلیل مجلات نمایه‌شده مورد استفاده قرار گیرد (۳۱، ۳۲).

مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران یک نشریهٔ علمی- پژوهشی است که فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران آن را منتشر می‌کند. حوزه‌های سبک زندگی سالم، توسعهٔ علوم مختلف پزشکی، زندگینامه و بررسی و معرفی آثار علمی حکما و دانشمندان گذشته، حکمت و فلسفه و منطق، داروشناسی بومی، مطالعات تبیینی، مطالعات کیفی، ساخت و استانداردسازی داروهای سنتی و طبیعی و غیره از دامنهٔ انتشاراتی این نشریه هستند. فعالیت مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از سال ۱۳۸۹ آغاز شده و در سال ۱۳۹۰ به استناد جلسهٔ کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور موفق به کسب رتبهٔ علمی- پژوهشی شده است. تاکنون تحلیلی کتاب‌سنجی از مقالات این نشریه نشده است؛ لذا از کتاب‌سنجی می‌توان برای ارزیابی و ارزش‌گذاری مدارک انتشاریافته در مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران استفاده کرد. بر این اساس، این مطالعهٔ کتاب‌سنجی با هدف بررسی یازده‌سالهٔ مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰ در پی تحلیل روند انتشار مقالات، روند استنادات دریافتی مقالات مجله، فعال‌ترین نویسندگان، نقشهٔ هم‌نویسندگی نویسندگان و غیره است. نتایج این مطالعه می‌تواند برای مخاطبان و مسئولان مجله به‌عنوان یک راهنما و چراغ راهی برای پژوهشگران بعدی باشد.

مواد و روش‌ها:

پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی از نوع کتاب‌سنجی است. جامعهٔ مورد مطالعه در این پژوهش را ۵۴۶ مقاله از ۴۸ شماره و چهار ویژه‌نامهٔ مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از ابتدای شکل‌گیری مجله (۱۳۸۹) تا پایان سال ۱۴۰۰ تشکیل می‌دهد. به‌منظور جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز و بررسی حداقل ۱۰ مؤلفه مانند روند انتشار مقالات، استنادات دریافتی مقالات، نویسندگان برتر، نوع مقالات منتشرشده، کشورهای استنادکننده، مجلات استنادکننده و غیره از وب‌سایت مجله و پایگاه استنادی اسکوپوس استفاده شد. بنابراین مشخصات کامل مقالات مانند اطلاعات کتاب‌شناختی، اطلاعات چکیده و کلیدواژه‌ها و داده‌های استنادی، استخراج و در فرمت CSV ذخیره شد. برای مصورسازی و ترسیم نقشه‌های علمی نیز مشخصات تمامی مقالات در قالب فایل ris دانلود و ذخیره شد. لازم به ذکر است که هریک از مقالات با استفاده از تقسیم‌بندی مشخص مجله از فهرست مطالب آنها استخراج شده است. بعد از جمع‌آوری داده‌ها از نرم‌افزار اکسل برای انجام تحلیل‌های توصیفی و VOSviewer برای مصورسازی داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها:

توزیع فراوانی مقالات مجله براساس سال انتشار

توزیع فراوانی مقالات منتشرشده در مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در نمودار ۱ ارائه شده است. درمجموع ۵۴۶ مقاله از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۴۰۰ در این مجله منتشر شده است. تعداد ۳۴۱ مقالهٔ پژوهشی مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران، ۶۲ درصد از کل مقالات مورد بررسی را شامل می‌شود. تعداد ۲۰۵ مقاله نیز در قالب مقالهٔ مروری در این مجله به چاپ رسیده است. مقالات مروری ۳۸ درصد از کل مقالات مورد بررسی را شامل می‌شود. لازم به ذکر است که چند مقالهٔ پژوهشی به‌صورت نامه به سردبیر در این مجله منتشر شده بود. همان‌طور که نمودار ۱ نشان می‌دهد، تعداد مقالات مجله از ۶۰ مقاله در سال ۱۳۸۹ به ۷۴ مقاله در سال ۱۳۹۵ رسیده است بنابراین سیری صعودی طی شده است. تعداد مقالات از ۷۴ مقاله در سال ۱۳۹۵ به ۳۵ مقاله در سال ۱۴۰۰ رسیده و یک سیر نزولی را تجربه کرده است. براساس نمودار ۱، کمترین مقاله به سال ۱۳۹۸ و بیشترین مقاله به سال ۱۳۹۵ تعلق دارد.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

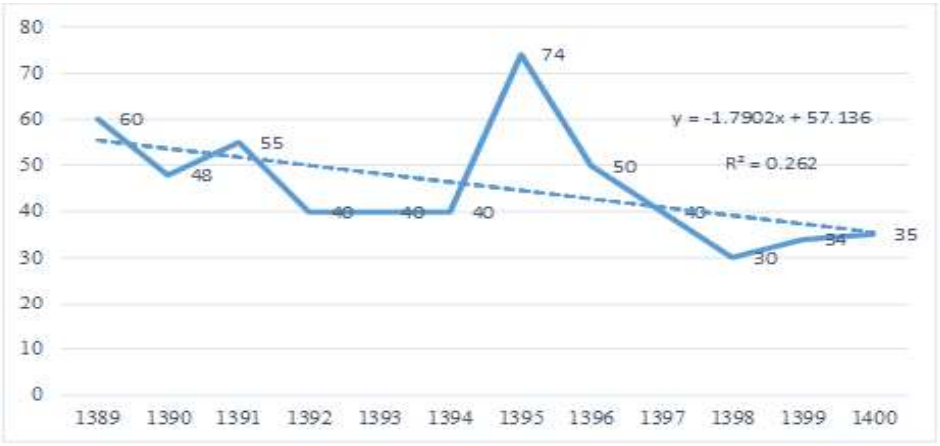

نمودار۱. توزیع فراوانی مقالات منتشرشده در مجله

۱. توزیع فراوانی استنادات دریافتی مجله از اسکوپوس

دریافت استناد مجلات علمی_ پژوهشی در اسکوپوس برای نمایه‌شدن مجله در اسکوپوس و سایر فعالیت‌های آیندهٔ مجله بسیار مهم و ارزشمند است. نتایج تحلیل‌ها نشان داد درمجموع ۵۳ مقاله از مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران توسط مقالات نمایه‌شده در اسکوپوس استناد شده است. نمودار ۲، روند استنادهای دریافتی مجله را نشان می‌دهد. همان‌طور که نمودار۲ نشان می‌دهد سال ۲۰۱۰ آغاز دریافت استناد مقالات مجله از اسکوپوس بوده است. روند استنادهای دریافتی از سال ۲۰۱۰ تا سال ۲۰۱۲ صعودی و رو به رشد و پس از آن نزولی و یکنواخت بوده است. بیشترین استنادهای دریافتی در سال ۲۰۱۲ به تعداد ۳۳ استناد بوده است. سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ نیز هرکدام با ۲ استناد کمترین استنادهای دریافتی مجله را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که در ۵ استناد دریافتی، سال انتشار مقالات مشخص نبود.

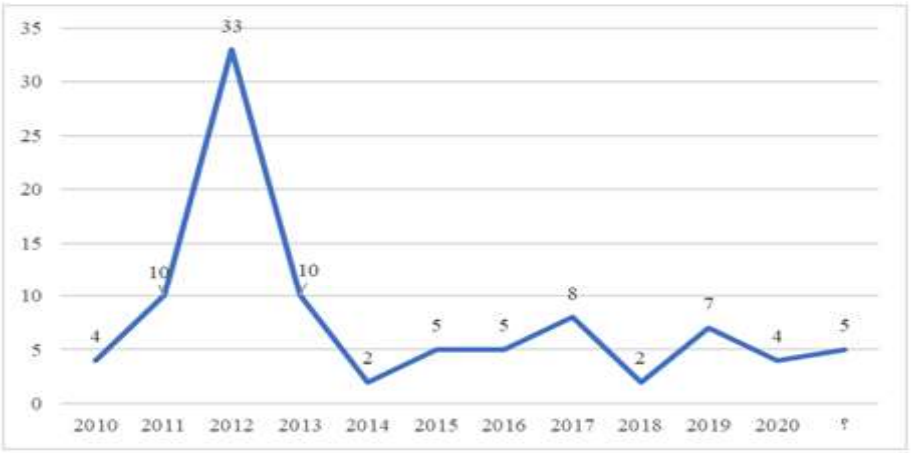

نمودار۲. توزیع فراوانی استنادات دریافتی مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از اسکوپوس

پراستنادترین مقالات مجله در پایگاه استنادی اسکوپوس

جدول۱، مشخصات ۲۰ مقالهٔ پراستناد مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در اسکوپوس را نشان می‌دهد. عنوان مقاله، نویسندهٔ اول، سال انتشار، شماره و دورهٔ انتشار، تعداد استناد دریافتی در اسکوپوس و نوع مقاله در این جدول ارائه شده است.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

جدول۱. مشخصات ۲۰ مقالهٔ پراستناد مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در اسکوپوس

رتبه	عنوان مقاله	نویسندهٔ اول	سال	شماره	دوره	تعداد استناد	نوع مقاله
۱	ضرورت، اهمیت و کاربردهای دانش طب سنّتی اقوام مختلف	علیرضا قنادی	تابستان ۱۳۹۰	۲	۲	۱۲	مروری
۲	نفخ؛ از طب سنّتی ایران تا پزشکی رایج	احمدرضا شریفی علون‌آبادی	زمستان ۱۳۹۰	۴	۲	۵	پژوهشی
۳	ترکیبات طبیعی ضدلیشمانیا برگرفته از منابع طب سنّتی	نگار محسنی	بهار ۱۳۹۱	۱	۳	۴	پژوهشی
۳	اصول حفظ سلامتی و بهداشت در طب سنتی ایران	محسن ناصری	بهار ۱۳۸۹	۱	۱	۴	پژوهشی
۴	نگاهی بر کاربرد و میزان استفاده از طب مکمل و جایگزین در سایر کشورها براساس آخرین مطالعات آماری	محمدرضا شمس اردکانی	بهار ۱۳۹۰	۱	۲	۳	مروری
۴	بررسی بالینی اثر روغن کندر بر درد بیماران مبتلا به درد زانو	سیده زهرا امامی رضوی	تابستان ۱۳۹۱	۲	۳	۳	پژوهشی
۴	معرفی مشاهیر طب سنّتی اسلام و ایران «عمادالدین محمودبن‌مسعود شیرازی»	حسین کیانی	پاییز ۱۳۹۰	۳	۲	۳	مروری
۵	مدیریت بیماری COVID-19 از دیدگاه طب سنتی ایرانی	مریم منفرد	بهار ۱۳۹۹	۱	۱۱	۲	پژوهشی
۵	مروری بر علل آسیب‌شناسی سوءهاضمه از دیدگاه طب سنتی ایران و طب نوین	محمود بابائیان	زمستان ۱۳۹۸	۴	۱۰	۲	مروری
۵	بررسی گیاه حنا در طب سنتی ایران و مطالعات جدید	مجید بالائی کهنموئی	بهار ۱۳۹۸	۱	۱۰	۲	پژوهشی
۵	از نِسیان تا آلزایمر: مروری بر دیدگاه‌های طب سنتی ایرانی	هاله تاج‌الدینی	تابستان ۱۳۹۸	۲	۱۰	۲	مروری
۵	بررسی ارتباط میزان متابولیسم پایه با مزاج فرد از دیدگاه طب سنتی ایران	غلامرضا محمدی فارسانی	بهار ۱۳۹۶	۱	۸	۲	پژوهشی
۵	بررسی تطبیقی ماساژدرمانی در مکتب ایرانی و چین	حمیدرضا بهرامی طاقانکی	تابستان ۱۳۹۵	۲	۷	۲	پژوهشی
۵	گیاه مردم‌نگاری منطقهٔ ییلاقی نمارستاق، شهرستان آمل (استان مازندران)	عاطفه حیدری	زمستان ۱۳۹۳	۴	۵	۲	پژوهشی
۵	غمزدرمانی در پزشکی ایرانی و مقایسهٔ آن با بازتاب درمانی	امیرمحمد جلادت	زمستان ۱۳۹۱	۴	۳	۲	پژوهشی
۵	نگاهی نو به مبحث «هوای وبایی» در طب سنتی ایران	محمدمهدی احمدیان عطاری	زمستان ۱۳۹۱	۴	۳	۲	پژوهشی
۵	داروهای مفرده جهت بیماری خفقان در طب سنتی ایران	فرزانه غفاری	بهار ۱۳۹۲	۱	۴	۲	پژوهشی
۵	جمع‌آوری و شناسایی منتخبی از گیاهان خودروی شهرستان بافت (استان کرمان) و بررسی مصارف سنتی آنها	میترا مهربانی	پاییز ۱۳۹۲	۳	۴	۲	پژوهشی
۵	جمع‌آوری و بررسی مصارف سنّتی منتخبی از گیاهان شهرستان کاشان	سید ابراهیم سجادی	بهار ۱۳۹۰	۲	۱	۲	پژوهشی
۵	تبیین مفهوم استناد به شواهد در طب سنّتی ایران از دیدگاه صاحب‌نظران این رشته	حوریه محمدی کناری	پاییز ۱۳۹۰	۳	۲	۲	پژوهشی

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

همان‌طور که جدول۱ نشان می‌دهد، مقالهٔ مروری با عنوان «ضرورت، اهمیّت و کاربردهای دانش طب سنّتی اقوام مختلف» پراستنادترین مقالهٔ مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در اسکوپوس است. این مقاله را علیرضا قنادی و همکاران در تابستان ۱۳۹۰ منتشر کرده‌اند که تاکنون موفق به دریافت ۱۲ استناد در اسکوپوس شده است. بعد از آن مقالهٔ پژوهشی با عنوان «نفخ؛ از طب سنّتی ایران تا پزشکی رایج» با پنج استناد در رتبهٔ دوم قرار دارد. این مقاله را احمدرضا شریفی علون آبادی در زمستان ۱۳۹۰ منتشر کرده است. مقالهٔ نگار محسنی و همکاران با عنوان «ترکیبات طبیعی ضدلیشمانیا برگرفته از منابع طب سنّتی» و محسن ناصری و همکاران با عنوان «اصول حفظ سلامتی و بهداشت در طب سنتی ایران» هرکدام با چهار استناد در رتبهٔ سوم قرار دارند. این مقالات نیز پژوهشی هستند و به‌ترتیب در بهار ۱۳۹۱ و بهار ۱۳۸۹ منتشر شده‌اند. بررسی نوع مقاله شامل ۲۰ مقالهٔ پراستناد حاکی از آن است که ۱۵ مقاله از نوع پژوهشی اصیل و پنج مقاله از نوع مروری است.

پرتولیدترین نویسندگان مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران

در جدول۲، مشخصات ۲۰ نویسندهٔ پرتولید از جمله نام نویسنده، تعداد مقاله و وابستگی سازمانی آنها در مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران ارائه شده است. همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد، محمدرضا شمس اردکانی از گروه فارماکوگنوزی دانشگاه علوم پزشکی تهران با انتشار ۳۶ مقاله پرتولیدترین نویسندهٔ مجله است. بعد از آن روجا رحیمی از گروه داروسازی سنتی دانشگاه علوم پزشکی تهران با انتشار ۲۵ مقاله در رتبهٔ دوم قرار دارد. بهزاد ذوالفقاری از گروه فارماکوگنوزی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نیز با انتشار ۲۴ مقاله در رتبهٔ سوم قرار دارد. بررسی وابستگی سازمانی ۲۰ نویسندهٔ پرتولید نشان می‌دهد که ۸ نویسنده از دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۸ نویسنده از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱ نویسنده از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، ۱ نویسنده از دانشگاه شاهد، ۱ نویسنده از وزارت بهداشت و ۱ نویسنده از فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران بوده‌اند.

جدول۲. نویسندگان پرتولید مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران

رتبه	نام نویسنده	تعداد مقاله	وابستگی سازمانی
۱	محمدرضا شمس اردکانی	۳۶	گروه فارماکوگنوزی، دانشکدهٔ داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۲	روجا رحیمی	۲۵	گروه داروسازی سنتی، دانشکدهٔ طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۳	بهزاد ذوالفقاری	۲۴	گروه فارماکوگنوزی، دانشکدهٔ داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۴	میثم شیرزاد	۲۳	گروه طب سنتی ایران، دانشکدهٔ طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۴	علیرضا قنادی	۲۳	گروه فارماکوگنوزی، دانشکدهٔ داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۴	غلامرضا امین	۲۳	گروه فارماکوگنوزی، دانشکدهٔ داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۵	منصور کشاورز	۲۰	گروه فیزیولوژی پزشکی، دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۶	ابوالقاسم سلطانی	۱۹	گروه طب اسلامی و طب سنتی، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران، تهران
۶	محسن ناصری	۱۹	مرکز تحقیقات کارآزمایی بالینی طب سنتی ایران، دانشگاه شاهد، تهران، ایران
۷	امیرمهدی طالب	۱۷	معاونت آموزشی، وزارت بهداشت– درمان و آموزش پزشکی، تهران، ایران
۸	امید صادق‌پور	۱۶	گروه گیاهان دارویی، مؤسسهٔ مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران
۸	مهناز خانوی	۱۶	گروه فارماکوگنوزی، دانشکدهٔ داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۹	مریم یاوری	۱۵	گروه طب سنتی، دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ایران
۹	اسماعیل ناظم	۱۵	گروه طب سنتی، دانشکدهٔ طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
۹	محمد مظاهری	۱۵	گروه طب ایرانی، دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۱۰	پیمان ادیبی	۱۳	مرکز تحقیقات کاربردی گوارش، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۱۱	محمود مصدق	۱۲	گروه داروسازی سنتی، دانشکدهٔ طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۱۱	محمود بابائیان	۱۲	گروه طب ایرانی، دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۱۲	مجید آویژگان	۱۰	گروه بیماری‌های عفونی، گروه طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
۱۳	فریبرز معطر	۸	گروه فارماکوگنوزی، دانشکدهٔ داروسازی و علوم دارویی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

تحلیل مقالات بین‌المللی استنادکننده به مقالات مجله

مجلات، کشورها، مؤسسات، نویسندگان استنادکننده به مجله در اسکوپوس

مسئلهٔ جالب‌توجه دیگری که می‌تواند اثرگذاری مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران را نشان دهد تحلیل مدارکی است که به این مجله استناد کردند. درمجموع ۷۴ مدرک به ۵۳ مقالهٔ منتشرشده در مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران استناد کرده‌اند. در جدول۳، برترین مجلات، نویسندگان، کشورها و مؤسساتی که به مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران استناد کرده‌اند ارائه شده‌اند.

تحلیل مجلات استنادکننده به مقالات مجله حاکی از آن است که تعداد ۸ مقاله از ۷۴ مقاله از Traditional And Integrative Medicine بوده است. بنابراین Traditional And Integrative Medicine برترین مجلهٔ استناد کننده به مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران بوده است. پس از آن Journal of Medicinal Plants با ۶ مقاله و Iranian Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility با ۵ مقاله به‌ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

در بخش نویسندگان استنادکننده به مقالات مجله Akhtari E، Bioos S، Tabarrai M و Tansaz M هرکدام با ۳ مقاله در رتبهٔ اول قرار دارند.

تعداد ۷۰ مقالهٔ استنادکننده از کشور ایران بوده است. بعد از آن ایالات متحدهٔ آمریکا با ۲ مقاله در رتبهٔ دوم قرار دارد. اسامی سایر ۱۰ کشور برتر در جدول ۳ قابل‌مشاهده و بررسی است.

در بین مؤسسات استنادکننده، دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۱۵ مقاله در رتبهٔ اول قرار دارد. بعد از آن دانشکدهٔ پزشکی فارسی دانشگاه علوم پزشکی ایران با ۱۰ مقاله و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با ۹ مقاله به‌ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول۳. منابع استنادکننده به مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در اسکوپوس

ردیف	مجله	TP	نویسنده	TP	کشور	TP	مؤسسه	TP
1	Traditional And Integrative Medicine	8	Akhtari E	3	Iran	70	Tehran University of Medical Sciences	15
2	Journal Of Medicinal Plants	6	Bioos S	3	United States	2	School of Persian Medicine IUMS	10
3	Iranian Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility	5	Tabarrai M	3	Canada	1	Shahid Beheshti University of Medical Sciences	9
4	Journal Of Mazandaran University of Medical Sciences	3	Tansaz M	3	India	1	Iran University of Medical Sciences	9
5	Amha Acta Medico Historica Adriatica	2	Ansari G	2	Italy	1	Shiraz University of Medical Sciences	7
6	Ethnobotany Research and Applications	2	Dehghan M	2	Kazakhstan	1	IUMS Research Institute for Islamic & Complementary Medicine	6
7	Evidence Based Complementary and Alternative Medicine	2	Delbari A	2	Malaysia	1	Mashhad University of Medical Sciences	5
8	Iranian Journal of Ageing	2	Heydari M	2	Pakistan	1	Kerman University of Medical Sciences	5
9	Journal Of Food Science and Technology Iran	2	Kamrani AAA	2	Poland	1	Shahed University	4
10	Journal Of Herbmed Pharmacology	2	Karimi M	2	Russian Federation	1	Mazandaran University of Medical Sciences	4

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

شبکهٔ همکاری نویسندگان مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران

شکل ۱ شبکهٔ همکاری ۴۲ نویسنده با حداقل ۵ مدرک را در انتشار مدارک مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰ نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که تعداد ۴ نویسنده به‌دلیل عدم همکاری با خوشه‌های اصلی و تشکیل خوشه‌های منفرد از شبکهٔ همکاری نویسندگان حذف شدند. بنابراین تعداد ۳۸ نویسنده در ۴ خوشه قرار گرفتند.

خوشهٔ اول که قرمزرنگ است بزرگ‌ترین خوشه است و ۱۸ نویسنده در آن قرار دارند. Shirzad M با (۱۵۳)، Rahimi R با (۱۳۸)، Taleb AM با (۱۲۴)، Zolfaghari B با (۱۲۳)، Soltani A با (۱۱۹) و Amin GhR با (۱۱۵) از خوشهٔ اول بیشترین Total link strength را دارا هستند و مهم‌ترین افراد در تشکیل شبکهٔ همکاری علمی مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران هستند. خوشهٔ دوم سبزرنگ است و ۱۰ نویسنده در آن قرار دارد. Ghannadi AR با (۱۰۶)، Mazaheri M با (۸۲) و Adibi P با (۸۱). مهم‌ترین افراد در تشکیل شبکهٔ همکاری علمی مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران هستند. Ghannadi AR را از آنجا که رابط بین خوشهٔ سبز و خوشه‌های دیگر است، می‌توان نویسندهٔ تأثیرگذار در ایجاد همکاری‌های علمی به‌حساب آورد. در خوشهٔ سوم که آبی‌رنگ است ۷ نویسنده وجود دارد: Keshavarz M با (۸۱)، Naseri M با (۲۴) و Nazem E با (۱۵) مهم‌ترین افراد این خوشه در تشکیل شبکهٔ همکاری علمی مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران هستند. درنهایت در خوشهٔ چهارم که زردرنگ است ۳ نویسنده حضور دارند: Shams Ardakani MR با (۵۹)، Moghimi M و Mohammadi Kenari H هرکدام با (۷) مهم‌ترین افراد این خوشه در تشکیل شبکهٔ همکاری علمی مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران هستند. لازم به ذکر است که در معرفی خوشه‌ها اعداد داخل پرانتز Total link strength است و اهمیت نویسندگان در شبکهٔ همکاری علمی را نشان می‌دهد؛ یعنی هرچقدر این عدد بزرگ‌تر باشد با نویسندگان بیشتری همکاری صورت گرفته است. در نقشه‌های همکاری نویسندگان ضخامت منحنی‌های بین هر دو نویسنده نشان‌دهندهٔ قدرت همکاری بین آن دو نویسنده است. هرچه فاصلهٔ بین دو گره کوتاه‌تر باشد، تعداد همکاری دو نویسنده بیشتر است.

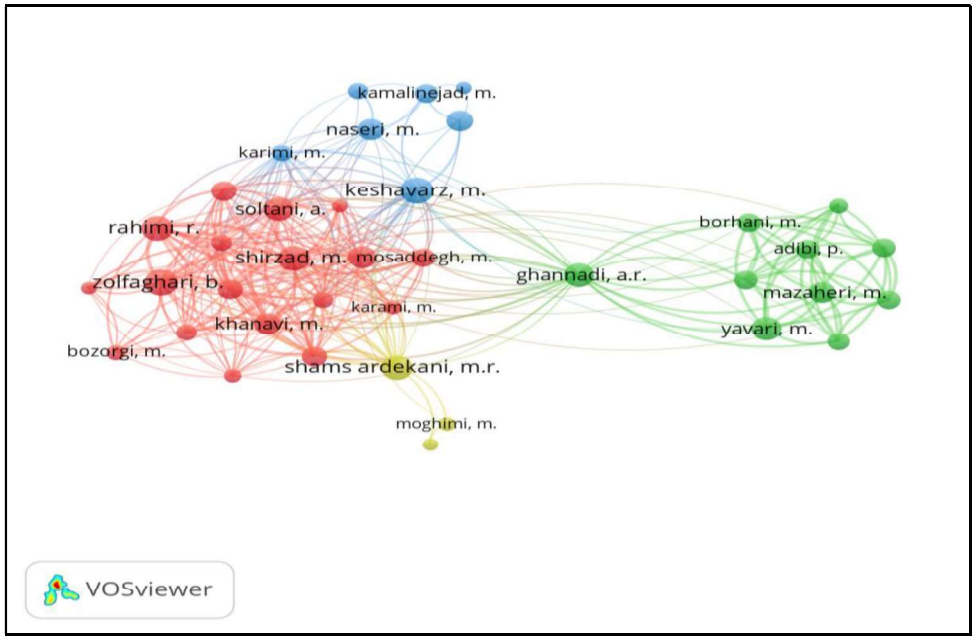

شکل ۱. نقشهٔ مصورسازی شبکه (Network visualization map) برای همکاری نویسندگان در انتشارات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

شبکهٔ هم‌رخدادی کلیدواژه‌های مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران

شکل۲ نقشهٔ هم‌رخدادی ۳۲ کلیدواژه با حداقل ۵ فراوانی در ۷ خوشه را نشان می‌دهد. خوشهٔ ۱ (رنگ‌قرمز) شامل ۷ کلیدواژه است و شامل کلیدواژه‌هایی مانند Traditional Medicine, Iranian Medicine, Traditional Chinese Medicine و غیره است. خوشهٔ ۲ (رنگ سبز) شامل ۶ کلیدواژه مانند History of Traditional Medicine, Islamic Medicine, Iranian Medicine, Medicine, و غیره است. خوشهٔ ۳ (رنگ آبی) نیز شامل ۶ کلیدواژه مانند Persian Medicine, Traditional Persian Medicine, Iranian Traditional Medicine و غیره است. خوشهٔ ۴ (رنگ‌زرد) شامل ۵ کلیدواژه شامل Oil Iran, Treatment, Industry و غیره است. درنهایت خوشهٔ ۵ با چهار کلیدواژه، خوشهٔ ۶ با دو کلیدواژه و خوشهٔ هفت با دو کلیدواژه سایر خوشه‌های کلیدواژه‌های مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران هستند.

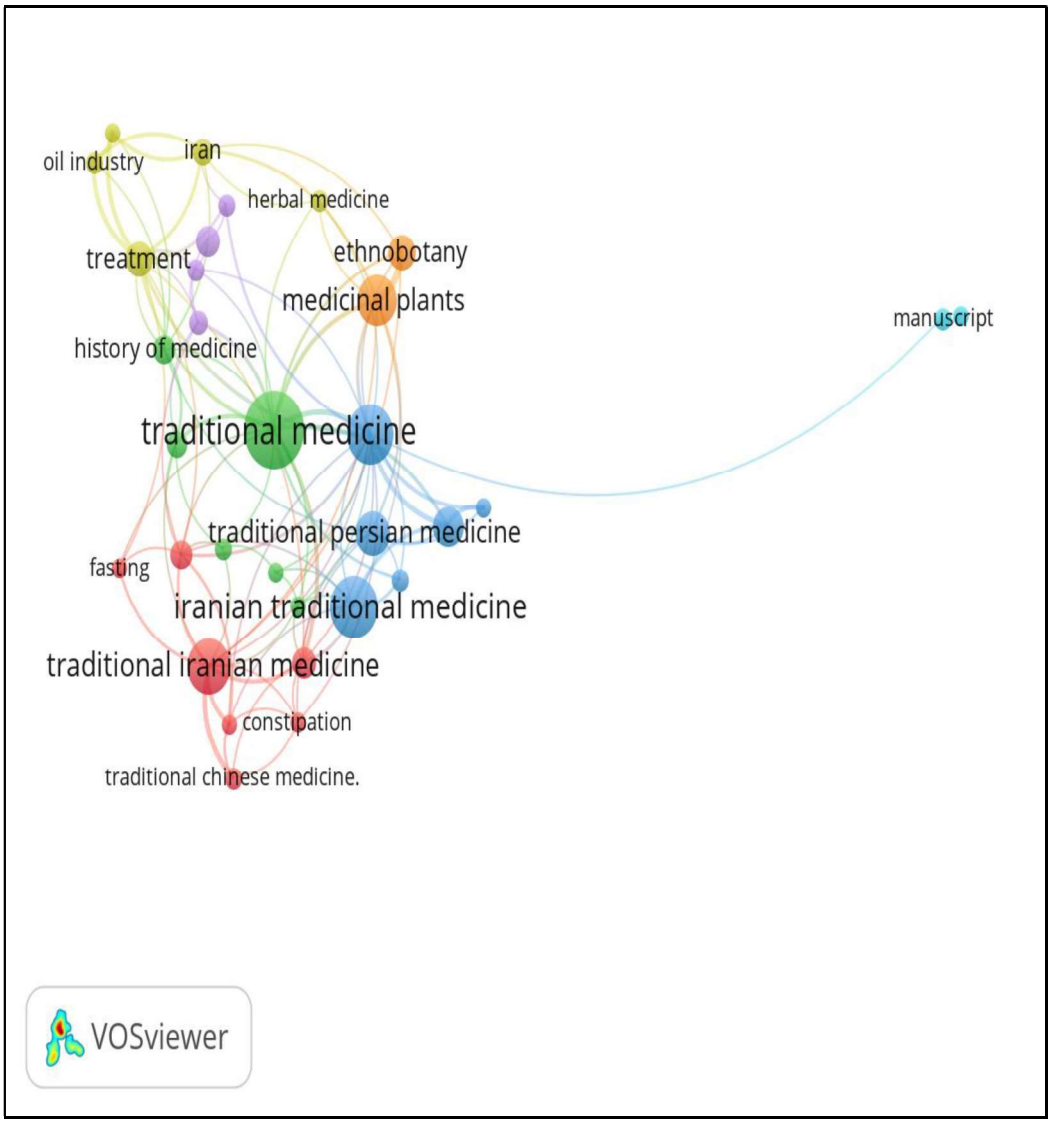

شکل۲. نقشهٔ هم‌رخدادی کلیدواژه‌های مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

بحث و نتیجه‌گیری:

همان‌طور که اشاره شد کتاب‌سنجی به‌عنوان یکی از رایج‌ترین ابزارها برای ارزیابی فعالیت‌های علمی (۸)، روشی برای تجزیه‌وتحلیل کمّی ادبیات علمی است. این حوزه برای تعیین کمیت تأثیر مجلات در علوم پزشکی نیز بسیار مورد استفاده قرار گرفته است (۹، ۱۰). لذا در این مطالعه درمجموع ۵۴۶ مقالهٔ منتشرشده در مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۴۰۰ استخراج و تحلیل شد. نتایج نشان داد که ۶۲ درصد از مقالات مورد بررسی از نوع مقالهٔ پژوهشی اصیل و ۳۸ درصد مقالات از نوع مروری بودند.

تعداد مقالات مجله از سال ۱۳۸۹ تا سال ۱۳۹۵ سیر صعودی و روندی افزایشی را طی کرده، اما از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۴۰۰ یک سیر نزولی را تجربه کرده است. به‌طور کلی کمترین مقاله به سال ۱۳۹۸ و بیشترین مقاله به سال ۱۳۹۵ تعلق دارد. صعودی‌بودن روند انتشارات مجله نشانهٔ پیشرفت مجله است و نشان می‌دهد که مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در حال پیشرفت است.

نتایج تحلیل نویسندگان حاکی از آن بود که محمدرضا شمس اردکانی با ۳۶ مقاله، روجا رحیمی با ۲۵ مقاله و بهزاد ذوالفقاری با ۲۴ مقاله به‌ترتیب سه نویسندهٔ برتر و پرکار از نظر تعداد مقاله هستند. بررسی وابستگی سازمانی ۲۰ نویسندهٔ پرکار نشان داد که دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان هرکدام با انتشار ۸ مقاله برترین وابستگی سازمانی هستند.

در ادامه مقالات استنادشدهٔ مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در اسکوپوس بررسی و تحلیل شد. تعداد ۵۳ مقاله از مجله توسط ۷۴ مقالهٔ اسکوپوس استناد شده بودند. روند استنادهای دریافتی مجله در اسکوپوس از سال ۲۰۱۰ تا سال ۲۰۱۲ صعودی و رو به رشد و پس از آن نزولی و یکنواخت بوده است. بیشترین استنادهای دریافتی نیز در سال ۲۰۱۲ به تعداد ۳۳ استناد بوده است. مقالهٔ مروری با عنوان «ضرورت، اهمیّت و کاربردهای دانش طب سنّتی اقوام مختلف» با ۱۲ استناد، پراستنادترین مقالهٔ مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران در اسکوپوس است. براساس این نتیجه می‌توان گفت مقالات مروری به‌دلیل ماهیت خود استناد بیشتری دریافت می‌کنند؛ بنابراین یک یا چند مقالهٔ مروری باکیفیت در هر شماره از مجله می‌تواند در دستور کار مجله قرار بگیرد. به‌طور کلی، روند دریافت استناد عامل تأثیرگذاری یک مجله است. هرچه قدر روند صعودی باشد تأثیرگذاری مجله در بین جوامع علمی بالاتر است.

تعداد ۷۰ مقاله از ۷۴ مقالهٔ استنادکننده به مقالات مجله از کشور ایران بوده است که در این میان دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۱۵ مقاله در رتبهٔ اول قرار دارد. بعد از آن دانشکدهٔ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران با ۱۰ مقاله و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با ۹ مقاله به‌ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند. بعد از ایران، ایالات متحدهٔ آمریکا با ۲ مقاله در رتبهٔ دوم قرار دارد.

تحلیل مجلات استنادکننده به مقالات مجله حاکی از آن است که Traditional and Integrative Medicine, Journal of Medicinal Plants, و Iranian Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility به‌ترتیب سه مجلهٔ برتر استنادکننده به مقالات مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران بوده‌اند.

بررسی نویسندگان استنادکننده به مقالات مجله نیز نشان داد Tabarrai M, Bioos S, Akhtari E و Tansaz M هرکدام با ۳ مقاله در رتبهٔ اول قرار دارند.

نتایج نقشهٔ هم‌تألیفی نویسندگان مجله نشان داد که میثم شیرزاد با ۱۵۳ پیوند، روجا رحیمی با ۱۳۸ پیوند و امیرمهدی طالب با ۱۲۴ پیوند، دارای بیشترین پیوند و هم‌تألیفی هستند. تحلیل نقشهٔ هم‌رخدادی واژگان نیز نشان داد که کلیدواژه‌های طب سنتی با ۷۴ رخداد، طب سنتی ایرانی با ۴۶ رخداد و طب ایرانی با ۴۵ رخداد به‌ترتیب سه کلیدواژهٔ پربسامد در مجلهٔ طب سنتی اسلام و ایران هستند.

در پایان پیشنهاد می‌شود که مجله از نویسندگان با وابستگی سازمانی خارج از کشور در مقالات خود استفاده

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

کند تا به این ترتیب شانس دریافت استناد مجله افزایش یابد. از طرفی یکی از شرایط لازم و ضروری برای ارتقای مجله وجود نویسندگان خارجی در بین مقالات منتشرشدهٔ آن مجله است. همکاری نویسندگان در این مجله در وضعیت خیلی خوبی قرار داشت؛ بنابراین انتظار می‌رود نویسندگان این مجله به مشارکت گروهی در تألیف مقالات ادامه دهند تا روابط هم‌تألیفی هر چه بیشتر تقویت شود.

تضاد منافع:

نویسندگان اعلام می‌دارند هیچ‌گونه تضاد منافعی در تدوین این مقاله وجود ندارد.

تشکر و قدردانی:

نویسندگان از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی همدان به‌خاطر حمایت مالی این مطالعه در قالب طرح شمارهٔ ۱۴۰۱۰۴۲۱۲۶۹۵ تشکر و قدردانی می‌نمایند.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

References:

1. Emami M, Riahinia N, Soheili F. Mapping the scientific structure of medical and laboratory equipment with using the co-occurrence analysis. Scientometrics Research Journal. 2020 Mar 20;6(11):41-56.
2. Shokriehzadeh P, Zalzadeh E, Soheili F. Drawing the structure of scientific domains using co-word method: A case study of Kermanshah province agricultural studies. Scientometrics Research Journal. 2017 Mar 21;3(5):85-96.
3. Ravì D, Wong C, Deligianni F, Berthelot M, Andreu-Perez J, Lo B, *et al*. Deep learning for health informatics. IEEE Journal of Biomedical and Health Informatics. 2016 Dec 29;21(1):4-21.
4. Oloumi T. An evaluation of the academic status of the graduate program of library and information sciences at Tarbiyat Modares Tehran and medical sciences of Iran universities (years 1986-1994). Journal of Psychology and Education. 2001;6(1):41-65.
5. Liu C, Yuan Q, Mao Z, Hu P, Chi K, Geng X, *et al*. The top 100 most cited articles on rhabdomyolysis: a bibliometric analysis. The American Journal of Emergency Medicine. 2020 Sep 1;38(9):1754-9.
6. Malih S. Content analysis of library and information articles in Persian periodicals published in 1991-1995 [Dissertation]. Tehran: Iran University of Medical Sciences; 1997. [In Persian].
7. AR D. A bibliometric analysis of hematological research productivity among five Islamic countries during 1996 to 2013 (a 17-years period). Iranian Journal of Blood and Cancer. 2015;7(2):67-74.
8. Lopez-Munoz F, Alamo C, Rubio G, Garcia-Garcia P, Martin-Agueda B, Cuenca E. Bibliometric analysis of biomedical publications on SSRI during 1980–2000. Depression and Anxiety. 2003 Sep;18(2):95-103.
9. Akhavan R, Foroughian M, Bolvardi E, Vafadar Moradi E, Reihani HR, Shahabian M, *et al*. Scientometric analysis of trauma and emergency medicine journals in Scopus and ISI Databases. Iranian Journal of Emergency Medicine. 2021;8(1):e6.
10. Hicks D, Wouters P, Waltman L, De Rijcke S, Rafols I. Bibliometrics: The leiden manifesto for research metrics. Nature. 2015 Apr 23;520(7548):429-31.
11. Laengle S, Merigo JM, Miranda J, Slowinski R, Bomze I, Borgonovo E, *et al*. Forty years of the European Journal of Operational Research: A bibliometric overview. European Journal of Operational Research. 2017 Nov 1;262(3):803-16.
12. He L, Fang H, Wang X, Wang Y, Ge H, Li C, *et al*. The 100 most-cited articles in urological surgery: A bibliometric analysis. International Journal of Surgery. 2020 Mar 1;75:74-9.
13. Erfanmanesh MA, Morovati Ardakani M. A scientometrics and collaboration network analysis of the quarterly journal of interdisciplinary studies in the humanities. Interdisciplinary Studies in Humanities. 2016 Sep 22;8(4):55-77.
14. Ghazimirsaeid SJ, Kolbadi Nejad K, Momtazan M, Mohammadi M. Citation and content analysis of Journal of Payavard Salamat. Journal of Modern Medical Information Sciences. 2015 Oct 10;1(2):31-41.
15. Rosas SR, Kagan JM, Schouten JT, Slack PA, Trochim WM. Evaluating research and impact: A bibliometric analysis of research by the NIH/NIAID HIV/AIDS clinical trials networks. PloS One. 2011 Mar 4;6(3):e17428.
16. Agarwal A, Durairajanayagam D, Tatagari S, Esteves SC, Harlev A, Henkel R, *et al*. Bibliometrics: Tracking research impact by selecting the appropriate metrics. Asian Journal of Andrology. 2016 Mar;18(2):296.
17. Pritchard A. Statistical bibliography or bibliometrics. Journal of Documentation. 1969;25:348.
18. Borgman CL. Bibliometrics and scholarly communication: Editor's introduction. Communication Research. 1989 Oct;16(5):583-99.
19. Nicholas D, Ritchie M. Literature and bibliometrics. London: Clive Bingley; 1987.
20. Eshraghi M, Habibi G, Rahim MB, Mirkazemi R, Ghaemi M, Omidimorad A, *et al*. Bibliometric analysis of lung transplantation research articles. The Thoracic and Cardiovascular Surgeon. 2011 Mar;59(02):108-14.
21. Pu QH, Lyu QJ, Su HY. Bibliometric analysis of scientific publications in transplantation journals from Mainland China, Japan, South Korea and Taiwan between 2006 and 2015. BMJ Open. 2016 Aug 1;6(8):e011623.
22. Pekel E, Pekel G. Publication trends in corneal transplantation: A bibliometric analysis. BMC Ophthalmology. 2016 Dec;16(1):1-6.
23. Mongeon P, Paul-Hus A. The journal coverage of Web of Science and Scopus: A comparative analysis. Scientometrics. 2016 Jan;106(1):213-28.
24. Parlina A, Ramli K, Murfi H. Theme mapping and bibliometrics analysis of one decade of big data research in the scopus database. Information. 2020 Jan 28;11(2):69.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

25. Vílchez-Román C, Sanguinetti S, Mauricio-Salas M. Applied bibliometrics and information visualization for decision-making processes in higher education institutions. Library Hi Tech. 2021 Feb 23;39(1):263-83.
26. Zhang Y, Porter AL, Cunningham S, Chiavetta D, Newman N. Parallel or intersecting lines? Intelligent bibliometrics for investigating the involvement of data science in policy analysis. IEEE Transactions on Engineering Management. 2020 Mar 9;68(5):1259-71.
27. Nowrouzi Chakali A. Introduction to scientommetric (foundations, concepts, relations & origins). Tehran: Samt; 2011. P:247. [In Persian].
28. Abedi Jafari H, Abooyee Ardakan M, Aghazadeh F, Delbari Ragheb F. Methodology of drawing the maps of science: A case study on public management science map. Methodology of Social Sciences and Humanities. 2011 Apr 14;17(66):53-69.
29. Noyons ECM. Bibliometric mapping as a science policy and research management tool [Dissertation]. Leiden University; 1999 Dec 9.
30. Feizabadi M, Vaziri E. Visualization of dementia literature trends by using word co-occurrence analysis. Journal of Sabzevar University of Medical Sciences. 2018;25(2):195-203.
31. Saberi MK, Sahebi S, Zerehsaz M. Visualization of the Koomesh journal between 2006 and 2017: A bibliometric study. Koomesh. 2020 Jan 1;22(1):1-9.
32. Okhovati M, Sadeghi H, Talebian A, Baneshi M. Citation analysis and mapping library & information science in WOS citation database 1993-2011. Journal of Knowledge Studies. 2013 Aug 23;6(21):9-22.

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]

A bibliometric analysis and visualization of "Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine" during the years 2010 to 2021

Mohammad Karim Saberi[a], Ali Ouchi[b], Mahmoud Khodadost[c], Seyed Abedin Hoseini Ahangari[d]*, Mohammad Reza Amiri[d], Hossein Vakili Mofrad[d]

[a]Department of Nursing, Shirvan Faculty of Nursing, North Khorasan University of Medical Sciences, Bojnurd, Iran
[b]Student Research Committee, School of Health Management and Information Sciences Branch, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[c]Department of Traditional Medicine, School of Traditional Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[d]Department of Medical Library and Information Sciences, School of Paramedicine, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

Abstract:

Background and Purpose: This study was conducted with the aim of bibliometric analysis and visualization of the Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine during the years 2010 to 2021.

Materials and Methods: The present study is a descriptive bibliometric study. The community studied in this research consists of 546 articles from 48 issues and 4 special issues of the Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine from the the first publication (2010) to the end of 2021.The journal website and Scopus database were used to collect the required data. Bibliographic and citation information of all articles were extracted and saved in CSV format. Specifications of all articles were downloaded and saved in ris file format for visualization. After collecting the data, Excel software was used to perform descriptive analysis and VOSviewer was used to visualize the data.

Results: The trend of journal publication and citations is first upward and then downward; so that the number of articles in the journal is ascending and then descending from 2010 to 2016. The trend of received citations is also upward and growing from 2010 to 2012, and then downward and constant. Alireza Ghannadi's article titled "Necessity, importance, and applications of Traditional Medicine knowledge in different nations" was the most cited article in Scopus with 12 citations. Mohammad Reza Shams Ardekani is the most productive author with 36 articles, and Meysam Shirzad has the most co-authorship with 153 links. Most of the top authors are from Tehran and Isfahan Universities of Medical Sciences. The keywords, traditional medicine with 74 occurrences, traditional Iranian medicine with 46 occurrences, and Persian Medicine with 45 occurrences are the three most frequent keywords in the Journal respectively.

Conclusion: This study has provided a bibliometric analysis and citation analysis of all the articles in the Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine during the years 2010 to 2021. The findings of this study can serve as a guide and roadmap to journalists and assist them in continuing their way.

Keywords: Analysis, Bibliometrics, Data visualization, Persian Medicine

Corresponding Author: A.hosseyni@umsha.ac.ir

[Downloaded from jiitm.ir on 2026-09-11]

[DOI: 10.22034/13.4.275]